

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-05-25

Diarienummer N160-1132/22

Handläggare: Kristin Karlsson

kristin.2.karlsson@aldrevardomsorg.goteborg.se

Återrapport på uppdrag om hemtjänst för personer med synnedläggning, hörselnedsättning och kognitiva svårigheter

Förslag till beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. antecknar återrapport på uppdrag om hemtjänst för personer med synnedläggning, hörselnedsättning och kognitiva svårigheter från sammanträdet den 22 november 2022.
2. förklarar uppdraget från den 22 november § 268 fullgjort.

Sammanfattning

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden beslutade på sammanträdet den 22 november 2022 att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med förslag på hur hemtjänsten bättre ska kunna tillgodose de behov som omsorgstagare med synnedläggning, hörselnedsättning eller kognitiva svårigheter har av kontinuitet samt av personal med tillräcklig kunskap om funktionsnedläggningen. Inom ramen för förslaget ska specialiserade arbetslag övervägas. Förvaltningen återrapporterar uppdraget till nämnden genom detta tjänsteutlåtande.

Förvaltningen bedömer att det ingår i nuvarande grunduppdrag för Göteborgs Stads hemtjänst (Kravspecifikation för Göteborgs Stad, daterad 2020-02-01) att utföra hemtjänst för målgruppen som beskrivs i uppdraget. Förvaltningen bedömer att införandet av omsorgshandledare, pågående arbete kring kontinuitet, införande av den nya lagbestämmelsen fast omsorgskontakt samt förvaltningens arbete kring kompetensutveckling förväntas bidra till att stärka kunskapen hos medarbetare samt öka kontinuiteten för den enskilde. Detta förväntas även bidra till att stärka den enskildes delaktighet och inflytande.

Förvaltningen ser behov av fortsatt arbete med kompetensutveckling och ett personcentrerat arbetssätt för att uppfylla krav och målsättningar. I det arbetet behöver beaktning tas till den pågående utmaningen att anpassa hemtjänstens kostnader till nuvarande ersättningsnivå.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ersättningsmodellen är beräknad utifrån nuvarande förfrågningsunderlag hemtjänst daterat den 1 februari 2020 (Kommunfullmäktige 2019-10-17 § 26). Vid ett förändrat arbetssätt med exempelvis specialiserade arbetslag som möter en specifik målgrupp kan det behöva utredas om det ryms inom nuvarande ersättningsmodell.

Bedömning ur ekologisk dimension

Hemtjänstens utförare verkställer hembesök hos enskilda dagligen och dygnet runt. Verksamheten följer Göteborgs Stads resepolicy som anger att transport i första hand ska ske gåendes, med cykel eller kollektivt (spårvagn, buss, tåg, båt). I andra hand bil, där hemtjänstens medarbetare har möjlighet till att nyttja fossilfria bilar vilket värnar om miljön.

Utifrån nuvarande förfrågningsunderlag utförs hemtjänst utifrån geografiska områden, så kallade LOV-områden. Specialiserade arbetslag som utför hemtjänst, exempelvis hemtjänst för teckenspråkiga, kan innebära att arbetslagen behöver arbeta över större geografiska områden som i sin tur kan påverka transportsträckorna.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har utifrån reglementet ett särskilt ansvar för alla människors lika värde och rättigheter, att stärka medborgarnas delaktighet samt bidra till ett mer demokratiskt och hållbart samhälle. Olikheter i medborgarnas grundförutsättningar kräver ett ständigt utvecklingsarbete mot diskriminering för att säkerställa jämställda, likvärdiga tjänster och service till invånarna. Alla ska få rätten till bistånd prövad på likartat sätt oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Samverkan

Information ges i förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 14 juni 2023.

Bilagor

1. Protokollsutdrag äldre samt vård- och omsorgsnämnden 2022-11-22 § 268
2. Skriftligt reviderat yrkande från S, D, KD, M, L, V, MP särskilt yttrande C och Fi angående yrkande om hemtjänst för personer med synnedsättning, hörselnedsättning och kognitiva svårigheter, 2022-11-18

Ärendet

Nämnden beslutade på sammanträdet den 22 november 2022 att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med förslag på hur hemtjänsten bättre ska kunna tillgodose de behov som omsorgstagare med synnedsättning, hörselnedsättning eller kognitiva svårigheter har av kontinuitet samt av personal med tillräcklig kunskap om funktionsnedsättningen (bilaga 1 och 2). Inom ramen för förslaget ska specialiserade arbetslag övervägas. Förvaltningen återrapporterar uppdraget till nämnden genom detta tjänsteutlåtande.

Beskrivning av ärendet

Kravspecifikation, Göteborgs Stads hemtjänst

Hemtjänsten styrs förutom av lagar och regler även av Göteborg Stads kravspecifikation. Kravspecifikationen fastställs av kommunfullmäktige. Kravspecifikationen anger Göteborgs Stads målsättning med hemtjänst, beskriver tjänsten, informerar om utförarens skyldighet att ta emot uppdrag, ställer krav på utförare och på tjänstens utförande och uppföljning med mera.

Kommunfullmäktige beslutade den 27 april 2023 om ett reviderat förfrågningsunderlag som kommer att börja gälla under hösten 2023. Kommunfullmäktige beslutade också att från och med den 1 maj 2023 ansvarar äldre samt vård- och omsorgsnämnden för revidering och beslut av förfrågningsunderlag enligt LOV (Kommunfullmäktige § 20 den 27 april 2023).

Nedan sammanfattas några av de avsnitt som beskrivs i nuvarande kravspecifikation, Göteborgs Stads hemtjänst daterad den 1 februari 2020 (Kommunfullmäktige 2019-10-17 § 26). Avsnitten som kommer beröras är:

1. Handläggning och beslut om hemtjänst
2. Uppdrag till utförare
3. Bemötande och personcentrerat arbetssätt
4. Omsorgspersonalens kompetens

1. Handläggning och beslut om hemtjänst

Beslut om hemtjänst föregås av utredning enligt Göteborgs Stads socialtjänstprocess och är utgångspunkten för uppdraget till utförare av hemtjänst. I uppdraget ska den enskildes behov av stöd och hjälp inom olika behovsområden tydligt framgå, exempelvis särskilt stöd kopplat synnedsättning, hörselnedsättning och kognitiva svårigheter. Biståndet ska utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

2. Uppdrag till utförare

Efter att beslut om hemtjänst har fattats skickas ett uppdrag till hemtjänsten. Uppdraget är utförarens utgångspunkt för att ta fram en genomförandeplan. Genomförandeplanen ska ge en tydlig beskrivning av hur behoven ska tillgodoses och hur arbetet ska utföras för att arbeta mot den enskildes avsedda funktionstillstånd och mål. Genomförandeplanen upprättas tillsammans med den enskilde. Insatser ska utformas utifrån individanpassning, självbestämmande och delaktighet.

Vid upprättandet av genomförandeplan ska den enskilde tillfrågas gällande kontinuitet och vad som är viktigt för att den enskilde ska uppleva en god kontinuitet. För vissa

omsorgstagare innebär det att hjälpen utförs på bestämda tider medan det för andra omsorgstagare innebär att stöd och hjälp utförs av så få medarbetare som möjligt.

3. Bemötande och personcentrerat arbetssätt

Göteborgs Stads hemtjänst ska säkerställa att den enskildes och hens anhöriga/legala företrädare bemöts med värdighet och integritet. Bemötandet ska baseras på hälsofrämjande förhållningssätt och personcentrerat arbetssätt med individens behov i centrum.

4. Omsorgspersonalens kompetens

I enlighet med nuvarande kravspecifikation ansvarar Göteborgs Stads hemtjänst för att nyanställda medarbetare får introduktion. Göteborgs Stads hemtjänst ansvarar också för att medarbetarna kontinuerligt får utbildning, fortbildning och handledning. Göteborgs Stads hemtjänst ska ha skriftliga generella och individuella kompetensutvecklingsplaner för medarbetarna.

Dem verksamheten är till för

Den kommunala hemtjänsten utför insatser hos kommuninnevånare över och under 65 år:

- som har beviljats hemtjänst och har valt Göteborgs Stads hemtjänst som utförare.
- som har hälso- och sjukvårdsåtgärder som ordinerats eller delegerats av den kommunala hälso- och sjukvården.
- som har hemtjänstinsatser och hälso- och sjukvårdsåtgärder oavsett utförare nattetid kl. 23.30 till kl. 06.00.
- som larmar på sin trygghetstelefon och där larm behöver åtgärdas.

Individens Behov I Centrum (IBIC) är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt för medarbetare som arbetar med vuxna personer oavsett ålder eller funktionsnedsättning utifrån socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). All dokumentation ska, enligt kravspecifikationen, föras i enlighet med Göteborgs Stads plan för införande av Socialstyrelsens modell IBIC.

Omsorgshandledare

Hemtjänsten har återinfört omsorgshandledare som nu finns inom alla verksamhetsområden. I rollen ingår exempelvis att ge metodstöd, utbilda, utveckla och implementera arbetssätt utifrån medarbetarnas behov av stöd. Omsorgshandledare ger ökade förutsättningar för metodstöd och en lärande arbetsmiljö.

Kontinuitet

Hemtjänsten följer upp personkontinuiteten månadsvis. Verksamheten undersöker hur många medarbetare en enskild som har två besök eller fler besök sju dagar per vecka möter under en fjortondagarsperiod. Mätningen gäller enskilda över 65 år. Flera verksamhetsområden har infört kontaktteam och arbetat med att öka grundbemanningen. Pågående arbete samt arbete med att införa bestämmelsen om fast omsorgskontakt förväntas ge effekt på sikt. Utveckling av sjukfrånvaro, personalomsättning och möjlighet att rekrytera utbildade medarbetare påverkar arbetet.

Fast omsorgskontakt

Den 1 juli 2022 infördes en ny bestämmelse i socialtjänstlagen med krav på att den som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte bedöms vara uppenbart obehövligt (2 b § socialtjänstlagen, 2001:453). Från och med den 1 juli 2023 får endast den som har ett bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska utses till fast omsorgskontakt (3 d § socialtjänstlagen).

Syftet med fast omsorgskontakt är att tillgodose behov av kontinuitet, trygghet, individanpassad omsorg och samordning för den omsorgstagare som har hemtjänst. Vilket också förväntas bidra till ökad delaktighet och självbestämmande för de personer som har hemtjänst.

Inom förvaltningen pågår arbete inför genomförande av den nya bestämmelsen. Bland annat pågår arbete med att ta fram underlag till stöd för genomförande. Underlaget ska bland annat innehålla en nulägesanalys, förslag till uppdragsbeskrivning för fast omsorgskontakt och goda exempel på arbetssätt som kan bidra till att nå målen med fast omsorgskontakt. Målbilden är att den fasta omsorgskontakten bör utföra merparten av insatserna/besöken hos omsorgstagaren och att verksamheten ska arbeta med mindre arbetslag som kan bidra till att öka kontinuiteten för den enskilde.

Kompetensförsörjning

Förvaltningen ser stora utmaningar kring kompetensförsörjning så som att attrahera, rekrytera, behålla och utbilda medarbetare för att uppfylla krav och målsättningar. Frågan om kompetensförsörjning både på kort och lång sikt är identifierad som en strategisk avgörande nyckelfråga för förvaltningen.

Inom ramen för förvaltningens projektet ARUBA (Attrahera, Rekrytera, Utveckla, Behålla och Avveckla) ska ett kompetenscenter byggas upp som ett led att samla och samordna förvaltningens kompetens- forsknings- och utvecklingsarbete för att möta aktuella och framtida utmaningar. Syftet är också att erbjuda alla avdelningar och stadsområden likvärdig kompetens- och kvalitetsutveckling samt främja ett verksamhetsnära lärande.

Förvaltningen har ansökt och fått beviljat statliga medel för att rekrytera en vårdlärare. Syftet med uppdraget som vårdlärare är dels att stödja och stärka omsorgshandledare genom pedagogisk handledning i deras arbete så de i sin tur kan stödja och kompetenshöja medarbetare i verksamheten. Uppdraget handlar även om att kompetensutveckla medarbetare i uppdraget som undersköterska med fokus på kompetensområdena för fast omsorgskontakt.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att det ingår i nuvarande grunduppdrag för Göteborgs Stads hemtjänst (Kravspecifikation för Göteborgs Stad, daterad 2020-02-01) att utföra hemtjänst för målgruppen som beskrivs i uppdraget till förvaltningen.

Förvaltningen arbetar med bland annat följande insatser:

- Omsorgshandledare
- Pågående arbete kring kontinuitet
- Införande av den nya lagbestämmelsen *Fast omsorgskontakt*
- Kompetensutveckling

Förvaltningen bedömer att dessa insatser förväntas bidra till att stärka kunskapen hos medarbetare samt öka kontinuiteten för den enskilde. Detta förväntas även bidra till att stärka den enskildes delaktighet och inflytande.

Förvaltningen ser behov av fortsatt arbete med kompetensutveckling för att uppfylla krav och målsättningar. Att beakta i arbetet är att det idag finns en utmaning kring att anpassa hemtjänstens kostnader till nuvarande ersättningsnivå.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen

Monika Bondesson
Avdelningschef

Babbs Edberg
Förvaltningsdirektör